

Verksamhetsledarens förord

Det har redan länge varit praxis att Natur och Miljö sammanställer en årsberättelse utöver den komprimerade verksamhetsberättelsen som ingår i bokslutet. Enligt stadgarna skall förbundsstyrelsen behandla en årsberättelse över det föregående kalenderåret. Under de senaste åren har personalen ägnat allt mindre tid på att sammanställa årsberättelsen. Så var fallet också i år. Vi prioriterar andra sätt att kommunicera vad vi har gjort och räknar med att det kommer att finnas digitala spår av det mest relevanta. Många personer har bidragit till innehållet och det har inte funnits resurser att förenhetliga språket.

Jag hoppas ändå att den här årsberättelsen skall ge åtminstone de historiker som skriver Natur och Miljös 100-årsjubileumsskrift en god insikt i förbundets mångsidiga verksamhet. Vi har huvudsakligen hållit fast vid den traditionella dispositionen. Som vanligt har vi eftersträvat konkreti genom att bl.a. skriva ut namn på nyckelpersoner och exakta datum för evenemang.

Det är också skäl att påminna att det som står nämnt i Natur och Miljös årsberättelse i praktiken är det som genomförts med resurser som ingår i förbundets budget. Allt det värdefulla arbete som görs av våra lokalföreningar tas inte upp i det här dokumentet, utan det kan du läsa om i föreningarnas egna årsberättelser.

Bernt Nordman, verksamhetsledare

Innehållsförteckning

Motiveringar.....	Error! Bookmark not defined.
1 Miljöpolitisk verksamhet.....	4
1.1 Solsvar.....	4
1.1.1 Webbsajten Solsvar.fi.....	4
1.1.2 Marknadsföring av Solsvar.fi.....	4
1.2 Jordbruk.....	6
1.3 Östersjön.....	6
1.3.1 CCB.....	6
1.4 Internationellt samarbete	6
1.4.1 Nordiskt samarbete	6
1.4.2 EEB	7
1.4.3 IUCN	7
1.5 Utlåtanden	7
1.6 Arbetsgrupper	7
1.7 Rötter i rörelse	8
1.7.1 Kampanjmanual.....	8
1.7.2 Lansering av konceptet kretsar	8
2 Miljöfostran	8
2.1 Samarbete med daghem och skolor	8
2.1.1 Naturskolan Uttern	8
2.1.2 Kvarkens naturskola	10
2.1.3 Ålands naturskola.....	12
2.1.4 Åbolands naturskola	16
2.1.5 Freshabit.....	18
2.1.6 Fortbildning och samarbete med lärarutbildning	20
2.2 Fritidsverksamhet för barn och unga	21
2.2.1 Läger.....	21
2.2.2 Familjeutfärder	21
3 Kommunikation.....	22
3.1 Finlands Natur.....	22
3.1.1 Förnyelse av innehåll och form.....	22
3.1.2 Innehåll	22
3.1.3 Webbpublicering	23
3.1.4 Marknadsföring	23

3.1.5	Försäljning av annonsutrymme	24
3.1.6	Redaktion och medarbetare	24
3.2	www.naturochmiljo.fi	24
3.3	Sociala medier.....	25
3.4	Synlighet i media	25
4	Tjänster till lokalföreningar	26
4.1	Medlemsregister	26
4.2	Lokalföreningsträffar	26
4.3	Lokalföreningsbrev.....	26
5	Organisationen.....	27
5.1	Medlemskåren	27
5.1.1	Medlemstal.....	27
5.1.2	Medlemsavgifter.....	27
5.2	Förbundsmöte	27
5.3	Styrelsen	28
5.3.1	Utskott	29
5.4	Personal	29
5.4.1	Anställda.....	29
5.4.2	Ledning.....	29
5.4.3	Arbetsplatshälsovård och välmående	29
5.4.4	Planeringsdagar och arbetsgemenskapen	30
5.5	Kansli och utrustning.....	30
5.6	Arkivet	30
6	Ekonomi.....	31
6.1	Beviljade understöd	32
6.1.1	Privata fonder och stiftelser	32
6.1.2	Understöd från stat, kommun och EU-bidrag	32
6.1.3	Företagssamarbete.....	32
7	Medlemsorganisationer	33
7.1	Understödjande medlemsorganisationer	33
7.2	Medlemskommuner.....	33
8	Personmedlemstal	34

1 Miljöpolitisk verksamhet

1.1 Solsvar

1.1.1 Webb sajten Solsvar.fi

I januari 2018 påbörjade vi arbetet med att göra en egen webbsajt för kampanjen Solsvar. På basis av ett anbudsförfarande valde vi att fortsätta samarbetet med marknadsföringsbyrån Avalon, som hade hjälpt oss med kampanjens marknadsföringsstrategi redan år 2017. Under våren designade och kodade Avalon kampanjen Solsvars webbsajt (www.solsvar.fi). Den publicerades 4.6.2018. På webbsajten finns 22 artiklar och 9 videor som handlar miljövänliga energilösningar för egnahemshus och stugor. Största delen av materialet hade tidigare publicerats på Natur och Miljös webbsajt. År 2018 publicerade vi en helt ny artikel av Johan Ulfvens. Den nya webbsajten är anpassad för små skärmar (smarttelefon, läsplatta). Besökare på webbsajten hittar med hjälp av sökord material om just de energilösningar som de är intresserade av.

Det totala antalet sidvisningar av webbsajten var 21 004 år 2018 enligt statistik från Google Analytics. Sedan webbsajten publicerades har artiklarna sammanlagt lästs mer än 8850 gånger. Videorna visades drygt 6350 gånger under år 2018.

1.1.2 Marknadsföring av Solsvar.fi

Under året publicerade vi ca 85 stycken inlägg på Facebooksidan för kampanjen Solsvar. I början av året hade Facebooksidan 150 stycken gillare och i slutet av året hade den 439 stycken gillare och 452 stycken följare.

Under senvåren utarbetade vi tillsammans med Avalon en kampanj för social media. Avalon ritade fiktiva, stereotypa personer och hjälpte oss att skriva texter för Facebookannonser. Målet för annonserna var att locka vår målgrupp till hemsidan för Solsvar. Från och med början av juni fram till mitten av augusti publicerade vi sju stycken Facebookannonser. I slutet av sommaren konstaterade vi att annonserna inte var tillräckligt effektiva. Under hösten valde vi att publicera Facebookannonser som var och en gjorde reklam för en enskild artikel eller video. Från och med mitten av augusti fram till jul publicerade vi 14 annonser, dvs. ungefär en annons per vecka. På hösten kom vi överens med Motiva att samarbeta gällande informationen på webben. På Motivias svenskspråkiga sidor med energiråd för husägare finns länkar till solsvarsidan. På motsvarande sätt styrs solsvarsidans läsare vidare till Motivias webbsajt för fördjupad information.

Under sommaren och hösten deltog vi i fyra mässor i olika regioner (Nyland, Åboland, Österbotten). Vi delade ut ett flygblad om Solsvarkampanjen till mässbesökare.

Avalon hade designat flygbladet som var av vykortsstorlek. För att locka mässbesökare till vårt tält eller stånd utarbetade vi en energiuppgift som gick ut på att gissa hur mycket el och värme man kan få från förnyelsebara källor. Till Vasaramässan gjorde Avalon proffsiga bilder för energiuppgiften, samt planscher som vi hängde upp på mässavdelningens väggar.

Vi uppskattar att vi diskuterade miljövänliga energilösningar för egnahemshus och sommarstugor med ca 30-50 mässbesökare per dag. Sammanlagt diskuterade vi med ca 270 mässbesökare om miljövänliga energilösningar för hus.

Kampanjen Solsvar på mässor 2018

Datum	Mässa	Plats	Ort	Samarbetspartner*	Kontakter, ca antal
8-9.6	Skärgårdens Miljömässa	Köpmansgatan	Pargas, Åboland	Åbolands Naturskola, Pargas Naturskyddsförening	60
17.7	Suomi Areena	Kauppari	Björneborg	Folktinget, Åbolands Naturskola	40
6-7.10	Slow Food Festivalen	Fiskars bruk	Fiskars, Nyland	Finlands Natur	70
27-28.10	Vasara	Botniahallen	Korsholm, Österbotten	Thermopolis Oy	100
					270

*Solsvar delade tält eller stånd med samarbetspartner

Under våren utarbetade vi en PowerPoint-presentation om olika miljövänliga energilösningar för egnahemshus och sommarstugor utgående från materialet på hemsidan för Solsvar. Avalon designade sidmallen till PowerPoint-diorna.

Under hösten marknadsförde vi till bl.a. föreningar och fria bildningen möjligheten att beställa ett gratis föredrag av oss. Några aktörer nappade på erbjudandet.

Presentationen inklusive diskussion tog på de flesta evenemang ca 45-60 minuter.

Beställaren hade huvudansvaret att marknadsföra själva evenemanget och locka publik till det.

Föreläsningar år 2018

Datum	Evenemang	Plats	Ort	Arrangör	Delta gar-antal
2.3	Skärgårdshavets Vinterträff	Skärgårdscentrum	Korpoström, Åboland	Biosfärområdet	65
3.10	Karis Gårds- och Bostadsförenings höstmöte	Karis Servicehus	Karis, Nyland	Karis Gårds- och Bostadsförening	12
11.10	Yrkeshögskolan Novias forskningsseminarier	Yrkeshögskolan Novia	Ekenäs, Nyland	Yrkeshögskolan Novia	10
11.10	Solsvarföredraget	Kyrksläotts bibliotek	Kyrkslätt, Nyland	Kyrksläotts bibliotek	8
29.11	Klimatkväll	Ålands Sjöfartsmuseum	Mariehamn, Åland	Energi och miljötekniska föreningen i landskapet Åland r.f. och Ålands socialdemokrater	149
					244

Under året kontaktade projektorganisationen en stor mängd potentiella samarbetspartner. Externa intressenter var mycket positivt inställda till kampanjen och hjälpte på olika sätt att göra kampanjen känd, men våra förväntningar om ett djupare partnerskap infriades inte.

Marknadsföringen på Facebook var av stor betydelse för att målgruppen skulle hitta kampanjens Solsvars webbsajt. Enligt Google Analytiks hittade ca 80 procent av webbsajtens besökare hemsidan via ett inlägg eller en annons på Facebook. Ca 16 procent av besökarna hade fått kännedom om hemsidan på något annat sätt och skrivit in den riktiga webbadressen direkt. Ca 2 procent av besökarna hittade hemsidan på basis av en länk på en annan webbsida. Ytterligare ca 2 procent av besökarna hittade webbsajten då de gjorde sökning med hjälp av en sökmotor på webben. Endast ett fåtal till några tiotal personer gick in på sidan strax efter de publikevenemang vi deltagit i.

Miljövårdschef Anne Antman fungerade som projektledare för kampanjen Solsvar. Projektledaren gjorde uppdateringar på webbsidan efter att den publicerats. Hon gjorde inlägg på Solsvars Facebooksida och annonser på Facebook, utarbetade PowerPoint-presentationen om miljövänliga energilösningar, marknadsförde möjligheten att beställa föreläsning och höll föreläsningarna. Hon planerade också Solsvars mässdeltagande och var med på alla mässorna. Verksamhetsledare Bernt Nordman deltog i planeringen av webbsajten och marknadsföringsstrategin mm. och var med på Vasaramässan.

1.2 Jordbruk

Europeiska kommissionen presenterade 1.6.2018 sitt förslag för hur den gemensamma europeiska jordbrukspolitiken ska se ut åren 2021–2027. Kärnan i det här paketet är ramarna för jordbruksstöden och de är synnerligen viktiga med tanke på miljöanpassningen av jordbruket. Diskussionen om kommissionens förslag gick heta resten av året.

Miljövårdschef Anne Antman deltog i två konferenser om EU:s jordsbruksreform som European Environmental Bureau arrangerade, den ena i Sofia i Bulgarien 4–6.6.2018 och den andra i Bryssel 15–16.10.2018.

Natur och Miljö deltog aktivt i beredningen av de finländska miljöorganisationernas gemensamma policydokument om hurdana jordbruksstöden borde vara under nästa stödperiod 2021-2027. Policydokumentet riktar sig till riksdagsvalet och till Europaparlamentsvalet våren 2019. Dokumentet färdigställs i början av 2019.

1.3 Östersjön

1.3.1 CCB

Natur och Miljö avslutade sitt medlemskap i Coalition Clean Baltic.

1.4 Internationellt samarbete

1.4.1 Nordiskt samarbete

Bernt Nordman deltog i den årliga träffen för ledare för de nordiska naturskyddsförbunden som i år hölls i Stockholm.

Under året hölls flera skypemöten där man följde upp hur samarbetet gällande konkreta projekt löper. Bernt Nordman deltog i några möten.

1.4.2 EEB

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i det europeiska nätverket European Environmental Bureau. Våra sakkunniga medverkade sporadiskt i de tematiska nätverkenas arbete. Bernt Nordman representerade förbundet på EEB:s årsmöte som hölls i Bryssel. På mötet återvaldes Jouni Nissinen, som arbetar som miljövårdschef på Finlands naturskyddsförbund, till ordförande för EEB.

1.4.3 IUCN

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i IUCN. Vi medverkade i den nationella IUCN-kommittén som tillsattes för en ny mandatperiod.

1.5 Utlåtanden

Under året lämnade Natur och Miljö inte in utlåtanden om lagförslag eller politikprogram.

1.6 Arbetsgrupper

Natur och Miljö medverkade genom egna representanter i följande arbetsgrupper som har tillsatts av regionala eller nationella myndigheter:

Arbetsgrupp för uppföljning av landsbygdsprogrammet 2015–2021

Suppleant Anne Antman

Arbetsgrupp för uppföljning av den nationella biodiversitetsstrategin

Ordinarie Bernt Nordman

CAP-arbetsgrupp (tillsatt av JSM)

Ordinarie Anne Antman

Delegationen för hållbart jordbruk inom Nylands NTM-central

Anne Antman

Finlands IUCN-kommitté

ordinarie Sonja Jaari

suppleant Bernt Nordman

Kommissionen för hållbar utveckling

Ordinarie Bernt Nordman

Kommittén för EU-ärenden, sektionen för miljö (23)

Bernt Nordman

LYKE-nätverket, styrgrupp

Bernt Nordman

Metsoprogrammets nationella uppföljningsarbetsgrupp

Bernt Nordman

Regional samarbetsgrupp för skarv i Österbotten

Bernt Nordman

Samarbetsgrupp för vattenvård i Österbotten

Bernt Nordman

Siemenpuustiftelsens delegation

Ordinarie Emilia Runeberg

Suppleant Jannika Reed

Uppföljningsgrupp för vatten- och havsvård

Ordinarie Andrea Weckman

1.7 Rötter i rörelse

1.7.1 Kampanjmanual

Vi gjorde en manual om hur förbundet Natur och Miljö kan hjälpa lokalföreningar och andra grupper av människor att jobba med lokala miljöfrågor. Miljövårdschef Anne Antman presenterade ett utkast till manual på förbundsmötet i april och bad om kommentarer från bl.a. lokalföreningarna. Vi publicerade manualen i elektronisk form på Natur och Miljös webbsajt i början av hösten.

1.7.2 Lansering av konceptet kretsar

Vi erbjöd arbetsverktyg i form av en epostlista för Svenskfinlands omställningsnätverk. Diskussionen på listan var inte särskilt aktiv. Föreningen Omställning Österbotten planerade en hållbarhetsvecka hösten 2018 och vi diskuterade med dem möjligheten att i samband med detta ordna en träff för Svenskfinlands omställningsnätverk. Hållbarhetsveckan hölls i mycket mindre skala än planerat och träffen genomfördes inte.

2 Miljöfostran

2.1 Samarbete med daghem och skolor

2.1.1 Naturskolan Uttern

Naturskolan Uttern erbjöd likt tidigare år naturskolundervisning i form av enskilda naturskoldagar för daghem, förskolor och grundskolor i västra Nyland och huvudstadsregionen. Samarbetet med Hanaholmens kulturcentrum fortsatte dels inom projektet NATURLigtvis ute på svenska och i form av planering av ett nytt samarbetsprojekt. Arbetet inom EU Life IP-projektet Freshabit fortskred med utveckling av naturskolprogram för högstadiet, pilotdagar vid Svartån samt utarbetandet av en broschyr samt handbok. Naturskolan arrangerade även lägerskolor, erbjöd dagsprogram för lägerskolgrupper och lägergrupper.

Naturskollärarna tillbringade sammanlagt 126 dagar i fält. Under majoriteten av dessa dagar undervisade de naturskolgrupper. Resten bestod av 15 lägerskoldagar, 5 dagar var fritidsverksamhet för barn och 3 dagar fortbildning eller övrig verksamhet riktad till vuxna. Sammanlagt ledde pedagogerna vid Naturskolan Uttern program för 124 grupper. 1850 barn och 283 vuxna deltog i naturskolans verksamhet en eller flera gånger.

Under verksamhetsåret ordnades totalt 105 naturskoldagar för grupper från grundskolor, förskolor och daghem ifrån västra Nyland, huvudstadsregionen och Sibbo. Dessa bestod av 77 enskilda naturskoldagar, samt 28 träffar med naturskolklasser. Av det totala antalet naturskoldagar var 76 hellånga dagar (3–5 h)

och 29 halvdagar (1,5–2,5 h). 63 av naturskoldagarna hölls under vårterminen och 42 st under höstterminen. Sammanlagt deltog 1584 barn och 158 vuxna i en eller flera naturskoldagar under året.

Naturskolklasser

En viktig del av verksamheten är naturskolklasskonceptet, vilket omfattar fyra naturskoldagar under ett läsår. Konceptet har hittills erbjudits till åk 3 och 4, men år 2018 anmälde sig även en grupp i åk 5. Därmed utvecklades ett nytt upplägg riktat till åk 5 och 6. Naturskolklasserna erbjöds såsom tidigare år två naturskoldagar under vårterminen och två under höstterminen. Under vårterminen deltog 9 klasser från västra Nyland och huvudstadsregionen i naturskolklassverksamheten för årskurs 3-4. På hösten utökades antalet naturskolklasser till 11. Under verksamhetsåret deltog sammanlagt 394 elever i naturskolklassverksamheten.

Enskilda naturskoldagar

Under vårterminen planerades och erbjöds ett nytt naturskoltema för daghem och förskola. Temat var pollinering och humlor. Under hösten höll Naturskolan Uttern naturskoldagar för fem grupper från finskspråkiga skolor i Esbo, Kyrkslätt och Lojo. Denna verksamhet hörde till projektet NATURLigtvis ute på svenska som genomfördes i samarbete med Hanaholmens kulturcentrum (nätverket Svenska nu). I samarbete med Villa Elfviks naturskola fick sex klasser i åk 3, 4 och 7 från Esbo skolor ta del av naturskoldagar som bekostades av Esbo stad. Freshabit-pilotnaturskoldagar hölls både under vår och höst.

En majoritet av naturskoldagarna hölls i skolornas och daghemmens närmiljöer. Dessutom hölls naturskoldagar i följande naturskydds- och/eller rekreationsområden: Störsvik naturskydds- och friluftsområde i Sjundeå, Kopparnäs friluftsområde i Ingå, Läppträsket i Raseborg, Fölisöns friluftspark och Centralparken i Helsingfors, Hannusträsk, Finno, Bredviken och Hanikka naturområden i Esbo samt Sibbo storskogs nationalpark.

Tabell: Fördelning av naturskoladagar enligt gruppernas kommun:

Kommun/region (ska uppdateras!)	Antal naturskoldagar*	Antal naturskolklasser**
Helsingfors	32	5
Esbo	15	3
Grankulla	0	-
Vanda	4	-
<i>Huvudstadsregionen totalt</i>	<i>51</i>	<i>8</i>
Hangö	2	-
Ingå	10	4
Kyrkslätt	8	2
Lojo	10	-
Raseborg	13	3
Sjundeå	10	3
<i>Västra Nyland totalt</i>	<i>53</i>	<i>12</i>

Sibbo	1	-
<i>Östra Nyland totalt</i>	<i>1</i>	-
Totalt	105	20

*innefattar enskilda naturskoldagar, möten med naturskolklasser samt Freshabit-pilotnaturskoldagar och NATURLigtvis-dagar

** Vårterminens naturskolklasser hör till läsåret 2017–2018, höstens naturskolklasser till läsåret 2018–2019

Lägerskolor

Under året arrangerade Naturskolan Uttern fyra hela lägerskolor med naturskolprogram. I dem deltog 94 elever och 16 vuxna. Tre av dem var 3 dagar långa och en var 4 dagar lång. För alla lägerskolorgrupper ordnades övernattningen på Rövass lägergård i Barösund. Årets populäraste program var Ut i vildmarken. Andra program som valdes var Energins resa på jorden och Varifrån kommer maten. En av lägerskolorna hölls i maj och de övriga i augusti och september. En av klasserna kom från Västnyland, en från Östra Nyland och två från huvudstadsregionen. Utöver dessa lägerskolpaket ordnade naturskolan dagsprogram med ett nytt skogstema för två enskilda lägerskoldagar i Noux nationalpark. I dessa deltog 115 elever och 6 vuxna. Sammanlagt hölls alltså 15 lägerskoldagar för 209 elever och 22 vuxna. Detta innebar 14 fältdagar för Julia Scheinin och en för Pia Bäckman. Våra samarbetsparter var fortsättningsvis lägergårdarna Rövass och Rosvik (Ingå församling samt Ekenäsnejdens församling), Paddlingsfabriken, samt Forststyrelsens Naturtjänster. Vi inledde också ett nytt samarbete med Kansbacka gård i Raseborg.

Tabell Fördelning av lägerskolgrupperna enligt kommun:

Kommun/region	Hel lägerskola	Enskild dag
Helsingfors	2	2
<i>Huvudstadsregionen totalt</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
Kyrkslätt	1	
<i>Västra Nyland totalt</i>	<i>1</i>	
Sibbo	1	
<i>Östra Nyland totalt</i>	<i>2</i>	
Totalt	4	2

Personal

Ordinarie naturskollärare Pia Bäckman och Julia Scheinin arbetade båda 80 % arbetstid vår och 100 % arbetstid höst. Under vårterminen fick de assistans av Sonja Lagerström som inledde med praktik från början av februari och fortsatte som deltidsanställd från mitten av april till säsongens slut. Yrkehögskolestuderande Jonas Rönn utförde sin praktik under 5 veckor under höstterminen.

Som kontor och lagerutrymme fungerade fortsättningsvis Åvikhemmet i Sjundeå.

2.1.2 Kvarkens naturskola

Kvarkens naturskola mötte under året en stor efterfrågan på både fadderklasser och enskilda naturskoldagar från såväl skolor som daghem. Naturskollärarna spenderade totalt 210 dagar i fält (se tabell 1) med 192 grupper (se fördelning i tabell 2). I dessa ingick 14 fortbildningar. Naturskolan tog emot 26 fadderklasser under våren och 23 fadderklasser under hösten. Totalt 2661 barn (3562 enskilda möten) och 688 vuxna tog del av naturskolans verksamhet. Av barnen deltog 457 i fadderklassverksamheten under våren och 409 under hösten. Av de vuxna deltog 369 i fortbildningar.

Tabell: Antalet fältdagar under året fördelat på naturskolans lärare och månad.

Naturskollärare	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Ok	Nov	Dec	
Maria Svens	1	15	7	13	20	2	-	5	17	10	16	3	109
Ida Berg	-	-	-	-	-	-	-	4	19	9	13	2	47
Carl Tengman	3	18	5	10	18	-	-						54

Tabell 2: Fördelning av tjänster under året.

Tjänst	Antal
Kort naturskoldag	87
Lång naturskoldag	8
Fadderklassträffar	97
Fortbildning för lärare/pedagoger	14
Verksamhet för grupper på fritiden	12
Universitetskurs	2

Tabell 3: Naturskoldagar fördelat på kommuner

Kommun	Antal grupper
Vasa	69
Korsholm	44
Vörå	20
Malax	21
Korsnäs	7
Närpes	12
Kristinestad	11
Kaskö	5
Totalt	189

Naturskolan deltog i flera samarbetsprojekt under året. Maria Svens undervisade fem grupper inom projektet NATURLigtvis ute på svenska med Nätverket Svenska nu 9-13.4.

Personal

Personalen bestod av Maria Svens (januari- december 100 %), Ida Berg (augusti – september 100 %, oktober-december 80%) och vikarierande naturskollärare Carl Tengman (januari-juli 100 %).

En lärarstuderande, Cecilia Björkqvist, gjorde i oktober sin undersökning för avhandling pro gradu i samarbete med naturskolan. Hon har intervjuat fjolårets fadderklasslärare med syftet att undersöka vilken effekt deltagande i verksamheten har på lärarnas

egen uteundervisning. Resultatet förväntas stå klart våren 2019. Naturskolan mottog också fem studiebesök från aktiva lärare, förskollärare från fältet. Två lärarutbildare följde vår verksamhet under ett par dagar vardera under året, Anna Seniow från Belgien och Maria Hammarsten från Sverige.

Kontoret fanns under året i Rantalinna, Vasa.

Lokalt nätverksarbete

Naturskolan arbetade för utomhuspedagogiken i Österbotten på ett allmänt plan. Maria Svens träffade landskapsdirektören för att diskutera utomhuspedagogik i landskapsreformen 17.1. Maria Svens deltog under året i ett flertal möten med SLL och Vasa stad i syfte att främja utvecklingen av tvåspråkig naturskolverksamhet i staden. Tillsammans med Folkhälsans förbund i Österbotten arrangerade naturskolan två nätverksträffar för de lärare i regionen som vill jobba med utomhuspedagogik.

Ida Berg deltog i projektet Lystras seminarium för utveckling av naturvägledning i utomhuspedagogiken 23.10.

Marknadsföring

Naturskolans synlighet i media var god. Maria Svens intervjuades i radio Vega 6.2. Vasabladet gjorde ett reportage om NATURLigtvis ute på svenska med Länsimetsän koulu 11.4. Samma dag direktsände också Radio Vega från naturskoldagen. Maria Svens skrev två artiklar till Naturskoleföreningens tidskrift Bladet 3/2018. Maria Svens skrev också en kort artikel till höstens nummer av Ympäristökasvattaja.

Naturskolan hade i slutet av året drygt 600 följare på Facebook och dryga 700 följare på Instagram.

Maria Svens representerade Natur och Miljö på Educa-mässan den 26.1. där NATURLigtvis ute på svenska-materialet presenterades i samarbete med Nätverket Svenska nu.

Maria Svens föreläste om naturskolundervisning på IUCN:s jubileumstillfälle den 30.1. Publiken i Helsingfors bestod av omkring 200 naturskyddsaktiva och beslutsfattare från Finland och internationellt. Dessutom har naturskolans lärare varit aktiva representanter i det nationella LYKE-nätverket. Bland annat höll Maria Svens tillsammans med Julia Scheinin (Naturskolan Uttern) en liten del av nätverkets program på Sveaborg 9.11.

2.1.3 Ålands naturskola

De två naturskollärarna vid Ålands naturskola arbetade med olika typer av grupper under sammanlagt 159 fältdagar.

Naturskolklasser

Under vårterminen deltog 7 skolklasser (105 barn) i naturskolklasskonceptet som omfattar fyra naturskoldagar under ett läsår. Under höstterminen kunde vi ta emot 10 grupper (157 barn), men intresset var ännu större. Verksamheten riktade sig till årskurs tre och fyra. Sammanlagt deltog 17 grupper (262 barn och 36 vuxna) i naturskolklassverksamheten.

Enskilda naturskoldagar

Sammanlagt deltog 1908 barn och 290 vuxna i de enskilda naturskoldagarna. Grupperna kunde välja bland ett stort utbud av olika undervisningshelheter. Följande undervisningshelheter genomfördes:

Tabell Genomförda undervisningshelheter under vårterminen:

Frostiga vinterväxter: 7 grupper

Sylvia Skogshare: 1 grupp

En rävs liv: 18 grupper

Vårfåglar: 8 grupper

Vattenkikaren: 9 grupper

Friluftsprogram: 9 grupper

Tabell Genomförda undervisningshelheter under höstterminen:

Tyra Stackmyra: 13 grupper

Karin Korsspindel: 9 grupper

Kurre ekorre: 3 grupper

Skogstomtens julprogram: 15 grupper

De resterande grupperna deltog i skraddarsydd specialarrangemang.

Tabell: Antal grupper* per kommun

Kommun	vårterminen	höstterminen
Finström	6	12
Lemland	2	6
Saltvik	9	6
Sund	3	2
Hammarland	7	6
Lumparland	1	4
Mariehamn	16	18
Jomala	10	9
Geta	5	4
Vårdö	1	1
Föglö	0	1
Hemundervisarna på Åland	1	1
Summa (Åland)	71	81
Skola från Sverige	1	

I siffrorna ingår de 22 naturskoldagar som ordnades för naturskolklasser under höstterminen.

Östersjöfondens klasser

Samarbetet med Östersjöfonden fortsatte. Vi kunde erbjuda 10 skolklasser i årskurs 5 möjlighet att delta i det konstansfria konceptet Östersjöfondens klasser. Målsättningen var att ge stöd och komplementera skolornas undervisning om Östersjön.

I februari skickades inbjudan ut till alla lärare i åk 5. Marknadsföringsbyrån April uppdaterade inbjudan från tidigare år. 12 ansökningar inkom och efter lite diskussion utsågs följande klasser:

Skola	Grupper/ åk	Elever	Lärare
Kumlinge skola	1 grupp åk 3-6	8	2
Strandnäs skola	3 grupper åk 5	62	6
Ytternäs skola	2 grupper åk 5	50	3 (5 vuxna totalt)
Sunds skola	åk 5	15	2
Övernäs skola	2 klasser åk 5	36	2
Näfsby skola	1 grupp åk 4	21	2

Totalt deltog 192 elever och 19 vuxna i verksamheten, som omfattade två undervisningstillfällen. Vårens naturskoldag hölls med alla grupper i våtmarken Wallins oasis i Sund. Östersjöfonden arrangerade så att skolorna hade möjlighet att åka med buss utan extra kostnad.

På morgonen bekantade vi oss med våtmarken, dess funktion och uppbyggnad. Vi introducerade kvävetets kretslopp, hur fosfor sedimenterar(experiment) och tittade på hur avrinningsområdet såg ut. Dessutom spelade vi ett introduktionsspel kring vatten, näringskedjor och vattenanvändning ("36-leken"). Vi byggde näringskedjor som sträckte sig från vattnet upp på land och diskuterade näringsvävar.

Efter lunchen hävade vi i våtmarken och lärde oss att kategorisera och artbestämma de vanligaste djuren. Årets nya fynd var mindre vattensalamander! För övrigt lärde sig eleverna skilja på leddjuren (spindeldjur, insekter, kräftdjur), blötdjur, groddjur osv och vi lekte trollsländans ofullständiga metamorfos.

Höstens naturskoldag hölls vid en Östersjöstrand, bl.a. Espholm, Bomarsund, Emtvik, Lemböte och Lilla Holmen.

Vi inledde med att samla in musslor, snäckor och de växter vi hittar på stranden som härstammar från havet. Genom lek lärde vi oss namnen på dem. Vi sorterade dem enligt mjuka och hårda bottenar och enligt vilka som är saltvattenarter. Vi tittade närmare på blåstång, räknade ut dess ålder, vilka arter som lever på blåstången och vad blåsorna egentligen innehåller. Vi repeterade fotosyntesen genom att få brunalger att visa sin gröna färg.

Efter lunch klev vi i vadarstövlar och använde håvar och vattenkikare för att undersöka undervattenmiljön. Fynden sorterades och artbestämdes.

Tre av klasserna filmade sin naturskoldag.

Marknadsföring på publikevenemang

Ålands naturskola deltog den 22.3 i Östersjöns dag. Arrangörer i år var Ålands Natur och Miljö, Östersjöfonden, Husö biologiska station, Ålands naturskola och Ålands Vatten. Under kvällens paneldebatt fanns Ålands naturskola med och presenterade sin verksamhet i form av barnaktiviteter kring vårt arbete med barn och östersjön

Den 22.9 var Ålands naturskola med på Skördefesten och visade upp sin verksamhet för publiken. Festen besöktes av 500 personer och naturskolans plats var välbesökt av barnfamiljer.

Den 6.11 presenterade Ålands naturskola sin verksamhet på Ålands natur och miljö's höstmöte. Under kvällen deltog över 100 personer.

Lokalt nätverksarbete

Den 1.9 blev Ålands naturskola medaktörer i nätverket bärkraft.ax.

Personal

Åsa Andersson var heltidsanställd under hela året. Från augusti fick hon fast anställning. Linda Valve var föräldraledig till slutet av april och från mitten av september.

I maj kom Linda Valve tillbaka från sin moderskapsledighet och i september gick hon på vårdledigt igen. I augusti omvandlades Åsa Andersson tjänst från tidsbunden till fast tjänst som naturskollärare på Ålands naturskola.

Åsa Andersson deltog den rikssvenska naturskolläraryrkeförbundet i Eskilstuna. Under 3 dagar byttes många idéer och broar byggdes till andra naturskolor. 21.3 deltog Åsa Andersson i en repetitionskurs i första hjälp.

21-22.11.2018 blev Ålands naturskola auditerad utgående för kriterierna Lyke-nätverkets kvalitetssystem. Auditeringen utfördes av Emilia Nordling från Åbolands naturskola.

Kontor och arbetsredskap

Sedan starten har Ålands naturskola delat kontor med Ålands Natur och Miljö. Naturskolan valde dock efter moget övervägande att inte bli underhyresgäst i det nya kontoret i centrum. I maj flyttade Ålands naturskola i stället sitt kontor till Ålands lantbrukscentrum vid Jomala gård.

Kupévärmaren i naturskolan elbil strejkade några gånger under året, vilket medförde att den inte kunde användas under kalla dagar. Inga betydande investeringar gjordes under året.

2.1.4 Åbolands naturskola

Under år 2018 arrangerade Åbolands naturskola 81 naturskoldagar för totalt 1529 barn och 204 vuxna. Därtill ordnade naturskolan fem fortbildningstillfällen för lärare och pedagoger med totalt 58 deltagare. Naturskollärarna genomförde uteundervisning under totalt 76 fältdagar.

Tabell: antal grupper som deltog i naturskolverksamhet

Naturskoldagar för barn	antal
Grupper med kort naturskoldag (max 2 h):	53
Grupper med lång naturskoldag (> 2 h), inkl naturskoldagar för fadderklasser	32
Totalt antal grupper	85

Tabell grupper enligt hemkommun

Gruppernas hemkommun	Antal
Åbo:	32
S:t Karins	7
Pargas	23
Kimitoön	6
Salo	1
Satakunda (Björneborg, Eurajoki, Huittinen, Raumo)	10

Undervisningshelheter

Hösten 2018 startade naturskolan ett nytt program för fadderklasser i åk 5–6. Två skolklasser (S:t Karins svenska skola åk 5 och Sunnanbergs skola åk 5–6) hakade genast på det nya konceptet och deltog i två naturskoldagar under höstterminen. Teman för naturskoldagarna var Vi i skogen och Samarbeta i väder och vind! Programmet planerades fortsätta följande vårtermin med två naturskoldagar till. Under året gjordes fortsatt samarbete med Åbo stads Runsala naturskola. Åbolands naturskola arrangerade de svenskspråkiga naturskoldagarna vid Runsala naturskola i åk 2–4. Av årets naturskoldagar arrangerades 19 dagar via det här samarbetet i Runsala botaniska trädgård.

Naturskolan samarbetade också med Svenska.nu som drivs av Hanaholmens kulturcentrum och arrangerade naturskoldagar på svenska för 10 finskspråkiga skolklasser i Satakunda inom projektet NATURLigtvis ute på svenska. Av de fem fortbildningstillfällena som naturskolan arrangerade under året var tre via projektet NATURLigtvis.

I samarbete med Sateenkaarikoto ry och Valonia var naturskolan delaktig i projektet Multaa ja mukuloita för cirkulär ekonomi inom småbarnspedagogiken. Fem av årets naturskoldagar ordnades inom det här projektet.

I övrigt bestod naturskoldagarna av sk. enskilda naturskoldagar för skol- och daghemsgrupper i regionen. Bland årets teman var de mest populära under vårterminen Vårt hav (åk 3–6) och Boris Bofink och fåglarnas vår (småbarnspedagogiken). Under hösten var populära teman Upptäcktsfärd på

myrstigen (åk 1–2) och Greta Gråsugga – naturens egen städpersonal (småbarnspedagogiken och förskolan). Temahelheten Vårt hav vidareutvecklades från sin tidigare form och innehöll från år 2018 också analys av vattenprover med material från projektet Koulujemme lähivedet. En helt ny temahelhet som utvecklades i samarbete med Naturskolan Uttern och Ålands naturskola och testades på våren var Hanna Humla och vårens blommor, riktad till förskolan.

Av naturskoldagarna ordnades de flesta i skolans eller daghemmets egen närmiljö på gångavstånd. Naturskoldagarna som gjordes i samarbete med Runsala naturskola ordnades i Botaniska trädgården på Runsala. Därtill hölls fyra naturskoldagar i Katrinedal, två i Sattmark, en på Sarö udde och en vid Kustö slottsruin. Inför de här dagarna gjordes karteringar på områdena och markägarna kontaktades i regel.

Tabell: var genomfördes naturskoldagarna?

Naturskoldagar som arrangerades på gångavstånd: 54

Övriga miljöer där naturskoldagar ordnades: Runsala botaniska trädgård (19), Katrinedal (4), Sattmark (2), Kustö slottsruiner (1), Sarö udde (1).

Marknadsföring, kommunikation och samarbete

Naturskolan marknadsförde verksamheten genom utskick per post och e-post samt till viss del med personliga möten med lärare, pedagoger och bildningsdirektörer.

Naturskolan gjorde sig också synlig via sociala medier, på Facebook och Instagram, där antalet följare fördubblades under året. Information om naturskolans verksamhet fanns också tillgänglig på www.naturochmiljo.fi.

Under året fick naturskolan också synlighet i fem tidningsartiklar (ÅU 7.2, 18.5 och 21.12, PK 24.5 och TS Extra 31.3) samt ett direktsänt radioinslag i Yle Åboland (18.9). Naturskollärare Emilia Nordling skrev dessutom en artikel om hur man enkelt lär sig fågelskådning till tidsskriften Skärgård (nr 3/2018) och en artikel om att grunda ny naturskola till svenska Naturskoleföreningens tidning Bladet (nr 3/2018). Naturskolan deltog i Skärgårdens miljömässa i Pargas 8-9.6.2018 tillsammans med kampanjen Solsvar och Pargas naturskyddsförening, och på Suomen luonnon juhla i Åbo 25.8.2018 tillsammans med Runsala naturskola och Lyke-nätverket. På båda tillställningarna bidrog naturskolan med att dela ut material och locka publiken att prova på enkla naturskoluppgifter. Naturskolan fanns också med i Café Svenskfinland på Suomi Areena 17.7.2018 och utmanade publiken att fundera på frågor kring hållbar livsstil tillsammans med kampanjen Solsvar och Folktinget.

Naturskolan samarbetade lokalt med andra aktörer. Ett samarbetsmöte för aktörer som arbetar med miljöpedagogik i Åbolands skärgård hölls på Skärgårdscentrum Korpoström 13.6.2018 (Skärgårdshavets naturskola, Skärgårdshavets biosfärområde, Pargas stads Gäddan och gänget, Föreningen Finlands öar, Skärgårdscenter Korpoström m.fl.). Ett samarbetsmöte med Folkhälsans utomhuspedagoger hölls vid Kustö slottsruiner 18.12.2018. Naturskolläraren deltog också i ett möte för Sydvästra Finlands nätverk för miljöfostran 9.5.2018, morgonkaffe med Skärgårdshavets skyddsfond 13.3.2018 och ett möte med planering för Pargas stads skolors plan för miljöfostran 7.6.2018, samt närvarade på Runsala naturskolas öppningsfest

17.8.2018 och Koulujemme lähivedet-projektets träff för pedagoger 15.5.2018.
Naturskolläraren deltog dessutom i FEE Suomis årsmöte i Åbo 22.3.2018.

Åbolands naturskola var värd för ett samarbetsmöte med Natur och Miljös andra naturskollärare vid Kustö slottsruiner 6.6.2018.

Den 8-9.11.2017 deltog naturskolläraren i Lyke-nätverkets utbildningsträff i Helsingfors.

Utrymmen, utrustning och personal

Naturskolans kontor fanns i början av året i Folkhälsans utrymmen i Åbo, men flyttade i maj 2018 till Strandgatan 24 i Pargas där också bl.a. ÅU, Sydkustens landskapsförbund och Svenska kulturfonden har kontor. I november 2018 kunde också utrustningsförrådet flyttas till samma adress, från det tidigare förrådet i Pelican Self Storage i Åbo.

Under året gjordes en del nyinförskaffningar av utrustning. Bl.a. tälj- och späntknivar, eldstål, tarp, förnasäll, infraröda termometrar, långa måttband och Blue Point-pratplattor införskaffades. Naturskolläraren använde under året sin privata bil som transportmedel för resor till skolor och daghem. De infraröda termometrarna införskaffades till naturskolan av Virtasen maalitehdas och tarpen köptes med bidrag av Nordkalk.

Naturskollärare Emilia Nordling var föräldraledig ännu i januari och vikarierades då av naturskollärare Aija Mäkinen. Från februari arbetade Emilia Nordling som heltidsanställd naturskollärare, och i september-december med nedsatta arbetstid p.g.a. flexibel vårdledighet. I september och oktober hade naturskolan två naturskollärare då Sonja Lagerström arbetade som extra naturskollärare under högsäsongen. Naturskolan fick också hjälp av en studerande vid YH Novia, Jonas Rönn, som gjorde fyra veckor praktik på naturskolan på hösten

2.1.5 Freshabit

Natur och Miljö medverkar i EU Life IP-projektet Freshabit, vars övergripande målsättning är att förbättra livsmiljön för arterna i ett flertal sötvattendrag i Finland samt att göra detta naturarv mer känt för allmänheten. Vår uppgift inom projektet är att utveckla naturskolprogram med sötvattentema, hålla naturskoldagar för åk 5-6 och åk 7-9, sprida materialet vidare till miljö- och naturskolor samt marknadsföra konceptet bland pedagoger runt om i landet. Inom Natur och Miljös del av det stora samarbetsprojektet Freshabit arbetade under 2018 naturskollärare Julia Scheinin (projektledare, Naturskolan Uttern) och naturskollärare Maria Svens (Kvarkens naturskola). Resten av naturskollärarna deltog i utvecklingsarbetet som en del av sitt ordinarie arbete.

Utveckling av nya naturskolprogram

En viktig del av materialutvecklingen var att gå igenom läromedel, Freshabit-projektets resultat samt att kartlägga befintligt material inom området sötvattenspedagogik, främst i Finland och Sverige. Vi sammanställde ett frågeformulär som skickades till alla miljö- och naturskolor i Finland via LYKE-nätverket. Målsättningen var att samla in erfarenheter, idéer och önskemål då det gäller utomhuspedagogik vid sötvatten. Av de tio svar som lämnades in fick vi en bild av huruvida material naturskolpedagoger gärna skulle använda.

Naturskolan Uttern arbetade med att bygga upp ett nytt program för en ny målgrupp, åk 7–9. Kvarkens naturskola utvecklade vidare det befintliga programmet för åk 5–6. I samband med utvecklingsarbetet hölls sammanlagt 14 pilotnaturskoldagar (vinter och barmark) i västra Nyland och i Österbotten. Nio högstadielklasser med sammanlagt 157 elever deltog och utvärderade barmarkstemat under vår- och höstterminen vid Karis å. Fem lågstadielklasser med totalt 103 elever deltog och utvärderade vintertemat vid Esse å.

Naturskolorna testade även WWF:s nya mobilspel om sötvatten och granskade den svenska språkversionen.

Under hela året fortsatte vi arbetet med att kartlägga undervisningsmiljöer, särskilt längs Kisko å.

Under hösten och vintern arbetade naturskollärarna tillsammans med att sammanställa material och erfarenheter till en handbok, som kommer att skickas till alla landets miljö- och naturskolor. Parallellt utformades projektets broschyr.

Nätverk och kommunikation

Båda naturskollärarna inledde året med att vara i kontakt med regionens skolor för att erbjuda skolor möjligheten att delta i projektet som pilotgrupper. Julia Scheinin deltog i projektets årliga två dagar långa möte som detta år hölls i Punkaharju, och bekantade sig med det nationella projektnätverket och deras arbete. Bernt Nordman medverkade i Freshabitprojektet nationella styrgrupp. Julia deltog i kommunikationsnätverks möten och bekantade sig med dess organisationer och arbete.

På var sitt håll jobbade naturskollärarna också på att bygga upp sina regionala nätverk med sakkunniga inom vattenbiologi. Särskilt nära kontakt hölls bl.a. med Västra Nylands Vatten och Miljö och WWF, som båda också presenterade Naturskolornas arbete vid projektets styrgruppsmöten.

Under hösten planerades en gemensam marknadsföringsmonter för Freshabitprojektet pedagogiska material på lärarmässan EDUCA i januari 2019. Naturskollärarna var också i nära kontakt med LYKE-nätverket och ordnade bl.a. ett gemensamt planeringsmöte i Finlands miljöcentral kring hur medborgarobservationer och tjänster som Järviwiki kunde användas i högre grad som en del av en naturskoldag. Detta koncept togs upp igen vid en LYKE-nätverksträff i november, där olika verktyg med vilka elever kan bidra med sina egna naturobservationer presenterades av flera forskare

från Finlands Miljöcentral. Natur och Miljös arbete inom Freshabit presenterades även kort vid denna LYKE-träff. Tillsammans med LYKE-nätverket planerade man kring en fortbildning med sötvattenstema på en LYKE-nätverksträff i mars 2019.

2.1.6 Fortbildning och samarbete med lärarutbildning

Naturskolan Uttern

[datum] Pia Bäckman deltog som utbildare på en fortbildningsdag på Kimitoön

[datum] Pia Bäckman medverkade på Naturskolornas dag vid Beteendevetenskapliga fakulteten vid HU.

Ålands Naturskola

6.4 och 10.4. Inspirationstillfällen "En ryggsäck full med ideer" för daghemspersonal på Mariehamns friluftsområde på Espholm. Hur kan vi lära oss om vänskap, skogens djur och hållbar utveckling genom att använda hela kroppen ute i naturen var temat för dagen. Sammanlagt 42 deltagare.

Ut ur klassrummet med omgivningsläran. Fortbildning för lärare i åk 1–3 vid Ytternäs skola. Fortbildningen arrangerades i samarbete med Åbolands naturskola. Temat för dagen var hur man kan flytta omgivningsläran ut ur klassrummet. 19 deltagare.

8.3 workshop "Osynliga mirakel" för barnpedagoger. I samarbete med ekologiska odlarna på Åland och Ålands natur och miljö. Gästföreläsare Inger Källander. Workshopen baserades på barnboksserien Osynliga mirakel. 10 deltagare.

Kvarkens naturskola

Maria Svens höll två fortbildningar vid universitetet i Uleåborg för Nätverket Svenska nu under året.

Naturskolan fortsatte samarbetet med Åbo Akademi i Vasa. Maria Svens höll första delen i kursen Hållbar utveckling – miljödidaktik (5 sp) för en grupp på 7 klasslärarstuderande. Ida Berg höll kursen Utepedagogik 2 (5 sp) för en grupp på 5 klasslärarstuderande i Äkäslompolo under det sista veckoslutet i augusti.

Åbolands naturskola

Naturskolan arrangerade en inspirationsträff för småbarnspedagoger via Pargas stads projekt Närmiljön som lärmiljö. 10 deltagare.

Emilia Nordling ordnade en kursdag som beställdes av Axxell för vildmarksguidestuderande. 14 deltagare.

Emilia Nordling fungerade naturskolläraren som konsult för projektet Multaa ja mukuloita för att handleda Valonias personal att arrangera motsvarande naturskoldagar på finska.

2.2 Fritidsverksamhet för barn och unga

2.2.1 Läger

Naturskollärare vid Naturskolan Uttern höll naturskolprogram för två lägergrupper, en grupp från församlingens barnarbete, samt ledde en vattenutfärd vid Gallträsk i Grankulla. Man höll även naturskolprogram för en vuxengrupp på ett "kraft i vardagen"-läger.

Ålands naturskola var med och ordnade program på folkhälsans dagläger under sex dagar: 11.6, 12.6, 15.6 och 18–20.6. Lägre hölls på ön Talatta utanför Mariehamn. Cirka 40 barn deltog.

Kvarkens naturskola: Carl Tengman och Maria Svens höll tillsammans sju sportlovsprogram i samarbete med Vasa stad (4), Kaskö stad (1), Lappfjärd hembygdsförening (1) och Kärklax ungdomsförening (1).

2.2.2 Familjeutfärder

265. i samarbete med Ålands natur och miljö och Åland grönskar ledde Ålands naturskola en naturvandring vid Nåtö naturstig. Ca 15 personer deltog.

11.8 var Ålands naturskola med och ordnade aktivitetsstationerna vid familjestigen i ett hållbarhetslopp vid Jomala barkbana. Hållbarhetsloppet var ett familjevänligt evenemang som kombinerade den härliga känslan man får då man springer/går i skogen och samtidigt gav dig chansen att testa kunskaperna inom hållbarhet.

[datum] Naturskolan Utterns naturskollärare bidrog med program på julmarknaden i Ekenäs Naturum samt på en familjedag vid Raseborgs slottsruiner.

Kvarkens naturskolas naturskollärare Carl Tengman deltog den 20.5 med program för familjer vid Vasa miljöförenings firande av stadens nya naturskyddsområden.

Lördagen den 22.9. arrangerade Kvarkens naturskola evenemanget Friluftslördag på Norrvalla tillsammans med Folkhälsans förbund, Folkhälsan Utbildning och FSI där 200 personer deltog.

Kvarkens naturskola deltog i Korsholms kommuns höstlovsevenemang, Kultur i Natur 20.10. Evenemanget var omtyckt och fick uppskattningsvis ett hundratal besökare.

3 Kommunikation

3.1 Finlands Natur

Finlands Natur har sedan 2015 utgetts som en tidskrift förbundets medlemmar kunnat prenumerera på till ett starkt rabatterat pris: 14 euro per årgång mot 27 euro (fortlöpande prenumeration) och 29 euro (tidsbunden prenumeration) för icke-medlemmar.

3.1.1 Förnyelse av innehåll och form

I enlighet med den strategi för Finlands Natur som gjordes upp hösten 2017 förnyades tidningens upplägg både till innehåll och till form från och med nr 1/2018. Tidningen fokuserade från och med detta nummer på två tematiska helheter: natur och hållbar livsstil. Istället skars andelen artiklar med miljöpolitiskt innehåll ned till en del. Tidningens innehåll följde en strikt indelning i artikelserier och avdelningar med specifika teman. I stora drag upptog naturhelheten sidorna 1–24 och 36–43, medan artiklarna med hållbar livsstil som huvudsakligt tema var förlagda till mitten av tidningen på sidorna 25–35. Totalantalet sidor per nummer var 44, vilket varit fallet under de senaste åren.

Layouten förnyades från och med nr 1/2018. För arbetet anlätades layoutjournalisten Julius Uusikylä. Utgångspunkten för den nya layouten var en större variation i artiklarnas längd, fortsatt tyngdpunkt på fotografier av hög kvalitet, ökad användning av faktagrafik och en egen design ("visuell identitet") för de flesta artikelserier/avdelningar.

3.1.2 Innehåll

I artiklarna med naturtema gavs mycket utrymme åt högklassiga fotografier. Här kan nämnas tidningens första, helt bilddominerade uppslag, Hans Hästbackas naturskildringar, en artikelserie om Ålands natur, Robert Backs artporträtt, en serie om äventyr i naturen och tips om besöksvärda platser i Svenskfinlands natur ("Smultronstället"). I avdelningen "Fotspåret" demonstrerades skador på naturen och miljön på olika håll i Svenskfinland med hjälp av ett stort fotografi och en kort text. Hållbar livsstil behandlades i en artikelserie om bl.a. digitala hjälpmedel för ett ekologiskt leverne och en serie främst åländska exempel på personer som tillägnat sig en miljövänlig livsstil. Julia Degerth, känd som bloggare och representant för Zero Waste-rörelsen, medverkade med kolumner om sin resurssnåla och så gott som avfallsfria livsstil. I avdelningen "Gör det själv" gavs tips om hur läsaren med enkla medel kan hjälpa naturen eller skapa en bättre närmiljö. Avdelningen "Naturpyssel" riktade sig i första hand till barnfamiljer och gav tips om hur naturmaterial enkelt kunde användas för att skapa leksaker och prydnadsföremål. Naturskollärarna Maria Svens och Ida Berg producerade material till den här avdelningen. Personporträtten som ingått i flera år i tidningen fortsatte under 2018 med intervjuer med en naturmångsnyttare, en utelivsexpert, en universitetsrektor specialiserad på miljöforskning samt en miljöteknikivrare. Även i andra artiklar i tidningen presenterades natur och olika miljöteman ofta via sakkunniga intervjuobjekt. Finlands Natur hade under 2018 ett samarbete med Finlands miljöcentrals informationsavdelning, som bidrog med en artikel per nummer om aktuell miljöforskning vid miljöcentralen. Forskning i populariserad form var också temat i de flesta av vetenskapsjournalisten Katja Bargums kolumner.

På tidningens opinionsuppslag ingick liksom tidigare chefredaktörens ledare och en satirteckning av illustratören Robert Back. En ny avdelning var "Grävlingen som rotar i rapport och debatt" med kommentarer om aktualiteter från miljöpolitiken och övriga samhällssektorer där miljövård och naturskydd är aktuella.

Liksom tidigare innehöll varje nummer av Finlands Natur 2018 en sida med bokrecensioner (i nr 2/2018 naturfilmsrecensioner) och ett korsord med naturtema.

3.1.3 Webbpublicering

Av artiklarna i varje nummer publicerade 4–5 även på Finlands Naturs webbplats www.finlandsnatur.naturochmiljo.fi, i vissa fall med utökad bildmaterial och länkar till källor på nätet som använts i artikeln. Artiklar med innehåll av bestående värde prioriterades i valet av det webbpublicerade materialet. På Finlands Naturs webbplats har sedan år 2010 lagrats artiklar ur alla nummer av Finlands Natur. Arkivet omfattade 161 artiklar i slutet av 2018.

Nytt för 2018 var att fyra artiklar per nummer publicerades på den finlandssvenska webbportalen Paperini, som erbjuder artiklar ur ca 30 finlandssvenska tidskrifter mot en avgift. Tidskrifterna betalar en årsavgift för publiceringen och får royalties för artiklar som blir lästa på Paperini. Hittills har Paperinis läsare ("prenumeranter") dock varit så få att inga royalties i praktiken kunnat utbetalas.

3.1.4 Marknadsföring

Under vårvintern genomfördes en kampanj riktad till de medlemmar i Ålands Natur och Miljö som inte prenumererar på tidningen. Kampanjen genomfördes som ett samarbete med Ålands Natur och Miljö, vars verksamhetsledare undertecknade det säljbrev som tillsammans med ett provexemplar av tidningen (nr 1/2018) skickades ut till ca 950 adressater. I utskicket ingick ett erbjudande att teckna en ettårig prenumeration på Finlands Natur till det starkt rabatterade priset 12,73 euro (normalpris 27 euro). Resultatet blev endast ca 15 nya prenumerationer, vilket var klart under det förväntade.

Finlands Natur marknadsfördes genom utdelning av gratisexemplar vid följande publikutställningar:

- Mariehamns litteraturdagar 16–18.3
- Pargas miljömässa 8-9.6
- Suomi Areena 17.7 i Björneborg
- Finlands naturskyddsförbunds 80-års jubileum på den finska naturens dag 25.8 i Åbo
- Slowfood-festivalen i Fiskars 6–7.10
- Helsingfors bokmässa 25–28.10
- Bokkalaset i Ekenäs 9–10.11

Av dessa gav de två sistnämnda i drygt 10 nya prenumerationer

I december gjordes ett försök att marknadsföra tidningen med hjälp av annonser på Facebook. Detta resulterade i ett tiotal nya prenumerationer, de flesta gåvoprenumerationer.

Gratis exemplar av Finlands Natur nr 2/2018 fanns tillgängliga för besökare på sommarkaféer i Lovisa, Borgå, Sibbo och Föglö på Åland.

I slutet av 2018 hade tidningen 2 577 prenumeranter. Av dessa var 1992 medlemmar i Natur och Miljö och 365 prenumeranter som inte var medlemmar. De resterande 220 utgjordes av stipendiater och personer eller institutioner som fått friexemplar. Trots ökad satsning på marknadsföring av prenumerationer sjönk upplagan något från föregående år.

3.1.5 Försäljning av annonsutrymme

Kommersiella annonser från företag och organisationer fyllde 1–2 sidor i varje nummer av Finlands Natur 2017. Det var främst frågan om mindre radannonser från annonsörer som regelbundet understött tidningen under många år. Den totala annonsvolymen ökade något jämfört med år 2017. Den var också något större än budgeterat.

3.1.6 Redaktion och medarbetare

En redaktion bestående av chefredaktören Magnus Östman och verksamhetsledaren Bernt Nordman höll redaktionsmöten en gång i veckan. Under mötena planerades artikelinnehåll, pågående skrivarbeten, bildmaterial och layout följdes upp och nytänkta nummer utvärderades.

Chefredaktören stod för närmare hälften av texterna och bilderna i varje nummer. Utomstående frilansskribenter, och i viss mån personalen vid Natur och Miljö, bidrog med övrigt text- och bildmaterial. Leena Rantajärvi vid informationsavdelningen vid Finlands miljöcentral skrev texter till artikelserien om aktuell miljöforskning vid miljöcentralen.

Med den finlandssvenska naturfotografföreningen Biofoto Finland inleddes ett samarbete, som resulterade i att ett tiotal av föreningens medlemmar bidrog med fotografier och en artikel till tidningen – i de flesta utan ersättning.

Chefredaktören utförde den digitala bildbehandlingen, i vissa fall med konsulthjälp från Petri Kuokka vid Aarnipaja. Chefredaktören bröt även om tidningen och levererade det tryckfärdiga materialet till tryckeriet. Tidningen trycktes vid Granos enhet i Vasa (f.d. Fram).

Försäljningen av annonsutrymme till nr 1,2 och 3/2018 av Finlands Natur sköttes av chefredaktören, medan Margareta Sandström sålde annonsutrymme till nr 4/2018. Marknadsföring av tidningen vid publikenemang utfördes av chefredaktören, Margareta Sandström, Madeleine Blomqvist och några av förbundets naturskolelärare. Vid litteraturdagarna i Mariehamn medverkade också Ålands Natur och Miljö. Finlands Naturs prenumerationsregister och fakturering sköttes av kanslissekreterare Madeleine Blomqvist.

3.2 www.naturochmiljo.fi

Natur och Miljös webbsajt är ett viktigt verktyg för kommunikation om vår verksamhet. Hela personalen bidrog till att uppdatera och utveckla innehållet. Websajten är uppbyggd med verktyget Digistoff 2.0 som erbjuds av Webhuset Ab. Under året gjordes inga betydande tekniska uppdateringar.

3.3 Sociala medier

Vi fokuserade på att öka aktiviteten på Facebook, främst på Natur och Miljös egen facebookside. Antalet personer som gillade sidan ökade stadigt under året, men nivån på interaktionen var ännu blygsam. Naturskolorna och Solsvarkampanjen hade egna facebooksidor/ grupper.

3.4 Synlighet i media

Synligheten i media var god. Enligt vår egen uppföljning av synlighet i media har Natur och Miljö nämnts i 55 st enskilda artiklar/ reportage i finlandssvensk media.

4 Tjänster till lokalföreningar

4.1 Medlemsregister

Natur och Miljö skötte i likhet med tidigare år medlemsregistret för lokalföreningarna och fakturerade medlemsavgifterna. Under hösten började vi bygga upp ett nytt molnbaserat registersystem på plattformen Sense. Det nya registret togs i bruk vid årsskiftet.

4.2 Lokalföreningsträffar

Natur och Miljö ordnade två regionala träffar för lokalföreningar och styrelsemedlemmar. På träffarna rörde diskussionen sig kring vad som är på gång i lokalföreningarna och i förbundet och hur vi kunde utveckla samarbetet.

Miljövårdschef Anne Antman skötte de praktiska arrangemangen för träffarna.

Vi ordnade en åboländsk lokalföreningsträff den 25.8 på Runsala i samband med Finlands naturskyddsförbunds 80-års jubileum på samma plats. I träffen deltog representanter för Kimitoöns Natur, Pargas Naturskyddsförening, Salon TasauskohutusPaja och Natur och Miljös styrelsemedlemmar. Styrelsemedlem Henna Björkqvist ledde diskussionen.

Vi ordnade en österbottnisk lokalföreningsträff 15.11 på Alkula gård i Vasa. I träffen var alla österbottniska lokalföreningar representerade. Natur och Miljös styrelsemedlem Birthe Weijola fungerade som mötets ordförande.

4.3 Lokalföreningsbrev

Vi skickade per e-post information till våra kontaktpersoner i lokalföreningarna. I e-posten berättade vi om aktuellt inom förbundet, lokala kampanjer och rikskampanjer lokalföreningarna kan delta i mm. Under året skickade miljövårdschef Anne Antman 10 stycken infobrev.

5 Organisationen

5.1 Medlemskåren

5.1.1 Medlemstal

Antalet personmedlemmar fortsatte att sjunka. Rekryteringen av nya medlemmar lyckades inte som förväntat, medan antalet medlemmar som av olika orsaker utträdde var på ungefär samma nivå som tidigare.

5.1.2 Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna år 2018 var de samma som år 2017, dvs:

För enskilda personer:

Medlemsavgift för enskild medlem:	26 euro
Medlemsavgift för familj med flera medlemmar:	36 euro
Medlemsavgift för ungdomar under 25 år:	16 euro

Lokalföreningarnas (**egentliga medlemmars**) medlemsavgifter till förbundet var 80 procent av medlemsintäkterna av de enskilda personerna som den egentliga medlemmen representerade inom förbundet.

För **kommunmedlemmar**:

Antal invånare	Medlemsavgift
1-4999	200 euro
5000-9999	400 euro
10000-14999	600 euro
15000-	800 euro

Styrelsen beslöt på styrelsemöte 7/2017 att medlemsavgiften för **understödjande organisationer** skall vara 150 euro.

5.2 Förbundsmöte

I januari inledde vi planeringen av ett seminarium kopplat till förbundsmötet. I planeringsgruppen deltog från Natur och Miljös styrelse Petra Granholm, Birthe Weijola och Jon Lindström. Natur och Miljös medlemmar Tina Nyfors och Johanna Fredenberg deltog också. Miljövårdschef Anne Antman skötte de praktiska arrangemangen.

Seminariets tema var omställning till ett hållbart samhälle och fick namnet Pepp mot klimatdepp. Giséla Linde gjorde en illustration till marknadsföringen för seminariet. Det hölls 14.4 kl. 12–17.45 i Arbetets Vänners utrymmen på Annegatan 26. I seminariet deltog sammanlagt 50 vuxna och 3 barn.

Seminarieriet inleddes med lunch. Kl. 13 hälsade Natur och Miljös ordförande Andrea Weckman seminariedeltagarna välkomna. Professor Mikael Hildén höll föredraget Klimatsmarta experiment inspirerar. Sedan fick vi höra kortfattat tre inspirerande exempel på omställning. Simon Holmström från Ålands Natur och Miljö berättade ett exempel på att lobba kommunen att välja grön el. Lotta Hagman från Omställning Pargas berättade hur deras grupp peppar varandra till en hållbarare livsstil. Julia Degerth från Åbo berättade om sin Zero Waste –livsstil och hur hon försöker inspirera andra genom att blogga. Därefter höll Giséla Linde föredrag om hur brinna utan att bränna ut sig.

Efter kaffepausen delade sig seminariets deltagare in i fem workshoppar: Naturglädje med Emilia Nordling, Zero Waste med Julia Degerth, Andelsjordbruk med Olli Repo, Våra utsläpp i siffror med Amanda Björnberg och Människospace med Giséla Linde. Två till workshoppar hade planerats men dem måste vi inhibera pga. för få anmälningar. Efter workshopparna avslutade vi seminariet med att göra en gemensam tavla där var och fick skriva vad hen ville göra för att omställningen till ett hållbart samhälle ska förverkligas.

Klockan 19 fortsatte programmet för Natur och Miljös medlemmar med middag. I middagen deltog ca 20 personer. Under middagen underhöll Bernt Nordman med natur och miljörelaterade sånger. Efter middagen fortsatte ännu kvällen med livliga diskussioner i det nyinredda mysrummet på Natur och Miljös kansli. Labby catering stod för trakteringen under lördag och söndag.

5.3 Styrelsen

Före förbundskongressen verkade följande personer i styrelsen:

<u>Person, uppdrag</u>	<u>personlig suppleant</u>	<u>mandatperiod*</u>
Andrea Weckman, förbundsordförande		2020
Jon Lindström	Henna Björkqvist	2020
Jannika Reed	Petra Granholm	2018
Anette Bäck	Mikaela Hermans	2019
Staffan Weckman	Marianne Fred	2020
Alf-Peter Heino	Pia Prost	2018
Birthe Weijola	Sandra Nestorova	2019

Efter förbundskongressen verkade följande personer i styrelsen:

<u>Person, uppdrag</u>	<u>personlig suppleant</u>	<u>mandatperiod*</u>
Andrea Weckman, förbundsordförande		2020
Jon Lindström	Henna Björkqvist	2020
Jannika Reed	Petra Granholm	2019
Anette Bäck	Mikaela Hermans	2019
Staffan Weckman	Marianne Fred	2020
Jan-Erik Karlsson	Pia Prost	2018
Birthe Weijola	Sandra Nestorova	2019

*förbundsmöte när mandatperioden tar slut.

5.3.1 Utskott

Styrelsen tillsatte under året ad hoc-utskott, som fördjupade sig i specifika frågor. Under hösten samlades ett ad hoc utskott om arbetsgivarfrågor. Processen utmynnade i ett förslag i att inrätta ett permanent arbetsutskott från början av år 2019.

5.4 Personal

5.4.1 Anställda

Sammanlagt utförde personalen drygt 12 årsverken. Anne Antman fungerade som personalombud.

Anställda under året:

Åsa Andersson	naturskollärare
Anne Antman	miljövårdschef
Ida Berg	naturskollärare (1.8-)
Madeleine Blomqvist	kanslisekreterare
Pia Bäckman	naturskollärare
Miisa Holmström	ekonomichef
Sonja Lagerstam	naturskollärare, delvis praktikavtal (febr-april)
Aija Mäkinen	naturskollärare, vikarie (-15.2)
Emilia Nordling	naturskollärare (1.2-)
Bernt Nordman	verksamhetsledare
Monika Nordman-Dahlström	kansliassistent (-januari)
Jonas Rönn	praktikant (10 veckor)
Margareta Sandström	annonsförsäljare (9.10-10.11)
Julia Scheinin	naturskollärare
Maria Svens	naturskollärare
Carl Tengman	naturskollärare (-31.7)
Linda Valve	naturskollärare (vårdledig)
Magnus Östman	chefredaktör

5.4.2 Ledning

Verksamhetsledare Bernt Nordman ledde det operativa arbetet. Han fungerade också som personalchef.

5.4.3 Arbetsplatshälsovård och välmående

Arbetsplatshälsovårdstjänsterna köptes av Mehiläinen (Finland) och Cityläkarna på Åland.

Personalen fick möjlighet att delta i Svenska studieförbundets Arbetshälsoenkät. Kartläggningen gjordes av Psykosociala föreningen och resultaten publicerades i november.

5.4.4 Planeringsdagar och arbetsgemenskapen

Hela personalen samlades som vanligt till planeringsdagar i början av året och i början av hösten. Den 24-25 januari samlades personalen i Helsingfors för att dels utforma ett förslag till verksamhetsplan för år 2019 och dels arbeta med frågor gällande intern kommunikation. Arbetet med att utforma en bemötandekod för anställda vid Natur och Miljö slutfördes under våren. Bemötandekoden godkändes på ett personalmöte den 5.4.2019.

Hösten planeringsdagar hölls tidigare än vanligt, redan i början av augusti, även den i Helsingfors. Fokus låg vid att utforma förslaget till arbetsplan för år 2019.

Det var svårt att hitta en tid för en gemensam motionsdag, så vi beslöt att ordna regionala motionsdagar med plogging-tema. Personalen på kontoret i Helsingfors tog en promenad till Svarta backen och toppade även den gamla soptippen i Nordsjö. Hela personalen samlades till en gemensam utbildning och säsongsavslutning den 13.12.2018. Utbildningen handlade om Kreativt pedagogiskt filmskapande och drogs av Johanna Björkell. Efter utbildningen deltog två lag i utomhus-escape room konceptet Operation Mindfall i Helsingfors centrum. Kvällen avslutades på Restaurang Cantina West.

5.5 Kansli och utrustning

Natur och Miljö hyrde kontorsutrymmen av Arbetets Vänner huvudföreningen i Helsingfors. Sammanlagt finns 11 egentliga arbetspunkter på kontoret. Inga större förändringar skedde under året.

Datorer och telefoner uppgraderades enligt en långsiktplan och med hänsyn till de begränsade ekonomiska resurserna. Max Virta fungerade som datastödsperson.

5.6 Arkivet

Förbundets handlingar uppbevarades fortsättningsvis på Svenska centralarkivet.

6 Ekonomi

Kostnaderna minskade med cirka 50 000 euro och var totalt 727 810 euro. Den största förändringen jämfört med föregående år var att Natur och Miljö inte ordnade läger i egen regi. Personalkostnaderna utgjorde fortfarande två tredjedelar av kostnaderna. Kostnaderna för personalhälsovården ökade med nästan 50 procent, med var fortfarande på en rimlig nivå.

Den nya visuella designen för Finlands Natur medförde en extra engångskostnad, men byte av papper och noggrannare beräkning av upplagan minskade kostnader för tryck. I de ökade marknadsföringskostnaderna ingick en engångskostnad för PR-material som kommer att delas ut under kommande år. Endast 1 procent av de totala kostnaderna användes till marknadsföring, vilket delvis förklaras med att naturskolorna får kunder genom direkt kontakt. För att få bättre genomslagskraft för kampanjer, öka intäkterna från prenumerationer samt för att öka medlemstalet borde större satsningar göras i framtiden.

Kostnaderna för resor och transporter minskade med 15 procent till 36 186 euro. Den främsta orsaken var den nya strategin gällande lägerverksamhet. Naturskollärarnas resekostnader var på samma nivå som tidigare, i relation till antalet naturskoldagar. Kostnaderna för arbetsredskap nästan fördubblades till 49 194 euro, främst på grund av en engångsinvestering i ett nytt medlems- och prenumerantregister. Den här satsningen var oundviklig i och med att det gamla systemet var föråldrat. Det nya molnbaserade systemet har högre årliga kostnader, men förbättrar servicenivån och erbjuder möjligheter till inbesparingar genom automatiserade funktioner. Alla kontors- och lagerutrymmen finns i hyreslokaler. Centralkansliet i Helsingfors är ändamålsenligt och det finns fysiskt utrymme för flera anställda.

Trots att deltagaravgifter från läger uteblev, minskade försäljningsintäkterna med endast 16 000 euro till 163 789 euro. Summan motsvarar 23 procent av de totala kostnaderna, vilket innebär en liten ökning. Naturskolornas besöksavgifter ökade, främst tack vare några enskilda större samarbetsavtal. Tack vare en prishöjning (2 euro) för medlemmar hölls Finlands Naturs prenumerationsintäkter på samma nivå som år 2018, trots att den kommersiella upplagan sjönk.

Intäkterna från medlemsavgifter sjönk med 9 procent och uppgick till 55 506 euro, vilket täckte endast 8 procent av kostnaderna. Till resultatet bidrog både ett lägre antal personmedlemmar och en väntad minskning i intäkterna från medlemskommuner.

Intäkterna från bidrag och understöd motsvarade 54 procent av de totala kostnaderna och om man ytterligare beaktar statsbidraget från miljöministeriet om 115 000 euro, så var den totala summan 509 000 euro, d.v.s. 70 procent av alla intäkter. Bidragen från offentliga institutioner ökade tack vare att Finlands Natur igen efter ett mellanår beviljades ett statsstöd för kulturtidskrifter och att Ålands landskapsregering höjde bidraget för Ålands naturskola.

Finansieringsutsikterna för den miljöpedagogiska verksamheten är fortsättningsvis synnerligen positiva. I en omgivning där projektmässig verksamhet gynnas är den

nuvarande strategin som betonar förbundets roll som ett stöd till aktivt medborgarskap en utmaning för medelanskaftningen.

Natur och Miljö bedrev inte penninginsamling under året och intäkterna från sponsorer var marginella.

6.1 Beviljade understöd

6.1.1 Privata fonder och stiftelser

	Ändamål	euro
Aktiastiftelsen i Korsholm	Kvarkens naturskola	1000
Aktiastiftelsen i Vasa	Kvarkens naturskola	700
Aktiastiftelsen i Åbo och Pargas	Åbolands naturskola	500
Bergsrådet R. Erik och Bror Serlachius stiftelse	Kvarkens naturskola	35 000
Bergsrådinnan Sophie von Julins Stiftelse	Naturskolan Uttern	10 000
Eugène, Elisabeth och Birgit Nygréns stiftelse	Finlands Natur	3 000
Föreningen konstsamfundet rf	verksamheten	3 000
Föreningen Konstsamfundet	Åbolands naturskola	5 000
Ingrid, Margit och Henrik Höijers donationsfond II	kampanjen Solsvar	20 000
Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne	miljöfostranverksamhet	180 000
Stiftelsen Emilie och Rudolf Gesellius fond	Naturskolan Uttern	1 000
Stiftelsen Martha och Albin Löfgrens kulturfond	Åbolands naturskola	2 000
Stiftelsen Pro Juventute Nostra	Naturskolan Uttern	1 000
Svenska folkskolans vänner	verksamheten	5 000
Svenska Kulturfonden	verksamheten	45 000
Svenska Österbottens kulturfond	Kvarkens naturskola	1 000
Svensk-Österbottniska samfundet	Kvarkens naturskola	15 000
William Thurings stiftelse	kampanjen Solsvar	3 000

6.1.2 Understöd från stat, kommun och EU-bidrag

Helsingfors stad miljönämnden	Naturskolan Uttern	7 000
LIFE /EC/ Forststyrelsen	Freshabitprojektet	32 600
Miljöministeriet, statsbidrag för miljöorganis.	verksamheten	115 000
Taike, statsbidrag för kulturtidskrifter	Finland Natur	7 000
Utbildningsstyrelsen, statsbidrag	miljöfostran	3 200
Ålands landskapsregering	Ålands naturskola	25 000

6.1.3 Företagssamarbete

Nordkalk	Kvarkens naturskola
Åland post	Ålands naturskola

7 Medlemsorganisationer

7.1 Understödjande medlemsorganisationer

Finlands svenska lärarförbund
Finlands svenska Marthaförbund
Finlands svenska scouter
Finlands Svenska Skolungdomsförbund
Gennarbyvikens fiskevårdsförening
Håll skärgården ren
Krogars vattenskyddsförening
Nordenskiöld-samfundet i Finland
Nylands Miljövårdsdistrikt
Pellinge hembygdsförening
Svensk Ungdom
Svenska folkskolans vänner
Svenska naturvetarklubben
Åbo Nation

Totalt 14 st

7.2 Medlemskommuner

Grankulla stad
Ingå kommun
Jakobstad stad
Kimitoöns kommun
Kronoby kommun
Larsmo kommun
Lovisa stad
Raseborgs stad
Sjundeå kommun

Totalt 9 st

8 Personmedlemstal

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Esbo miljöförening	47	47	50	46	42	40	37
Grankulla miljöförening	59	56	56	62	58	55	51
Hangö miljöförening	23	19	19	25	26	29	26
Helsingfors naturskyddsförening	134	139	147	150	143	135	131
Ingå-Sjundeå miljöförening	95	82	79	72	71	69	66
Jakobstadsnejdens Natur	99	99	96	93	82	84	81
Kimitoöns Natur	44	46	46	48	50	48	49
Kyrkslätt miljöförening	9	9	10	10	10	10	10
Kyrksläotts Natur och Miljö	95	88	87	67	60	56	52
Malaxnejdens naturförening	32	28	31	30	26	25	18
Oravaisnejdens naturvetarklubb	31	32	32	28	27	26	22
Pargas Naturskyddsförening	70	66	67	65	63	65	68
Raseborgs Natur och Miljö	182	180	185	165	154	152	138
Sibbo Naturskyddare	128	119	122	123	125	118	116
Svartbäckbygdens Naturskyddsf.	6	5	5	5	5	5	5
Sydbottens Natur och Miljö	53	49	45	44	47	42	40
Vasa miljöförening	96	87	82	74	69	67	54
Åbonejdens Natur	99	100	95	87	92	82	75
Ö.Nyland Fågel- och Naturskyddsf.	68	66	60	56	55	54	56
Ålands Natur och Miljö	167	163	159	159	146	138	132
Lokalföreningsanslutna totalt	1537	1480	1473	1409	1351	1300	1227
NoM enskilda medlemmar	1830	1750	1643	1541	1425	1308	1193
Ständiga medlemmar	14	14	14	11	11	11	10
Totalt medlemstal	3381	3244	3130	2961	2787	2619	2431

I medlemstalen ovan ingår de medlemmar som har erlagt medlemsavgiften för år 2018 per den 9.1.2019.